

MEGEMLEKEZÉS NAGY LAJOSRÓL

1997 júliusában a BTM Aquincumi Múzeuma kiállítást rendezett a magyar régészet kiemelkedő alakja, Nagy Lajos, a Fővárosi Múzeum volt igazgatója születésének 100. évfordulójára.

Nagy Lajos 1897-ben született Nagyváradon. Iskoláit is itt végezte, kitűnő eredménnyel. A művészetek és régiségek iránti szeretete már ekkor megmutatkozott. Rengeteget rajzolt, és azt tervezte, hogy művészi pályára lép. Azonban édesapja tanácsára az érettségi vizsgák után a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészkarára iratkozott be, ahol ókori történelmet, régészetet és művészettörténetet hallgatott. Egyetemi tanulmányait azonban nem folytathatta akadálytalanul. 1915-ben behívták katonának, és a háború végéig összesen 33 hónapot töltött az orosz és olasz hadszíntéren, mint tüzér és léggömbös megfigyelő. Négyyszer sebesült meg, és négyszer kapott kitüntetést. 1919-ben került haza, majd részt vett Stromfeld felvidéki hadjáratában, ahol román fogságba esett, és csak 1920-ban került vissza végleg Budapestre.

A háborús évek után töretlen erővel folytatta tanulmányait az egyetemen, ahol Kuzsinszky Bálint, Heinlein István, Hekler Antal voltak a professzorai. 1921-ben summa cum laude eredménnyel doktorált archaeológiából.

Kuzsinszky még az egyetemi esztendőik idején felfigyelt tanítványa tehetségére, és a végzés után állást ajánlott fel neki. Így került Nagy Lajos 1922-ben az Aquincumi Múzeumba. Hamarosan ő lett az aquincumi ásatások irányítója.

Nagy Lajos munkássága Budapest római korának kutatásában kiemelkedő jelentőségű. A ma is megtekinthető római emlékek közül ő tárta fel többek között a Raktár utcai ókeresztény temetőkápolnát (cella trichora), a Flórián téri katonai fürdő (thermae maiores) egy részét, a Március 15-e téren álló Contra Aquincum erődjét. Az aquincumi polgárváros tűzoltóságának feltárásakor került napfényre a világhírű víziorgona, mely máig múzeumunk egyik legféltettebb, legjelentősebb kincse. Aquincum topográfiáját új alapokra fektette, megállapításai, elképzelései máig érvényesek.

Nagy Lajos nemcsak Aquincumban, hanem Budapest egész területén – a Gellérthegyen, Békásmegyeren, a Csúcshegyen és a már említett Március 15-e téren is folytatott feltárásokat. Bejárta a római limest Szentendrétől Nagytétényig, ezzel megalapozva a magyarországi limeskutatást. 1936-ban az ő javaslatára állították föl a Régészeti és Ásatási Intézetet, amelynek igazgatója is lett. 1941-től

haláláig ő volt a fővárosi múzeumok központi igazgatója. 1934-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta.

Kutatási eredményeit közel 150 önálló kötetben, tanulmányban, cikkben ismertette, ezek a római korról foglalkozó régészek számára máig alapvető fontossággal bírnak.

A Budapesti Történeti Múzeum abban a szerencsés helyzetben van, hogy volt igazgatójának szellemi hagyatékát, életrajzi dokumentumait saját adattára dolgozhatta fel. Ez a hatalmas anyag adott lehetőséget arra, hogy a múzeum látványos kiállítással ünnepelhesse Nagy Lajos születésének 100. évfordulóját. Ebből az alkalomból hosszú évek után ismét bemutathattuk a világhírű orgona darabjait is.

A kiállítás Nagy Lajos főbb kutatási területeit próbálta bemutatni. A tárlókban és a hozzájuk kapcsolódó tablókban láthatók voltak a tabáni ásatások szebb darabjai, a Szélszellő utcai feltárások mozaikjai, az Aranyárok menti temető leletanyaga, az ácsszerszámokból álló tömeglelet, a csúcshegyi villa és az Eskü téri erőd feltárása. A Nemzeti Múzeumból kölcsön kaptuk a kiállításra az Eskü téri sisakot és a budaújlaki övvereteket is. A Duna menti kis erődök feltárásaiból is láthattak egy-egy szebb tárgyat az érdeklődők.

Kiállításunk 1997 júliusától szeptember elejéig volt látható a Budavári Palota E Épületének (BTM) Metszettárában. A kiállításához emlékülés is kapcsolódott, amelyen a hazai, római korról foglalkozó régészek tartottak Nagy Lajos munkásságához kapcsolódó és az azóta eltelt idő alatt elért új tudományos eredményekről szóló előadásokat.

Az emlékülés programja
(1997. július 11.)

Fitz Jenő: Köszöntő

Németh Margit: Tábor kutatás Aquincumban

Visy Zsolt: A római határvédelem kutatásának néhány újabb eredménye Aquincum környékén

Nagy Mihály: Nagy Lajos, a dunakanyari késő római védőrendszer kutatója

Maróti Éva: A szentendrei római tábor feltárása

Buocz Terézia-Kádár Zoltán: Isis Pelageia ábrázolása egy savariai terrakottakorongon

Kaba Melinda: Az aquincumi orgona

Gáspár Dorottya: Nagy Lajos munkássága és az ókereszténység

Póczy Klára: Nagy Lajos és a provincia művészete

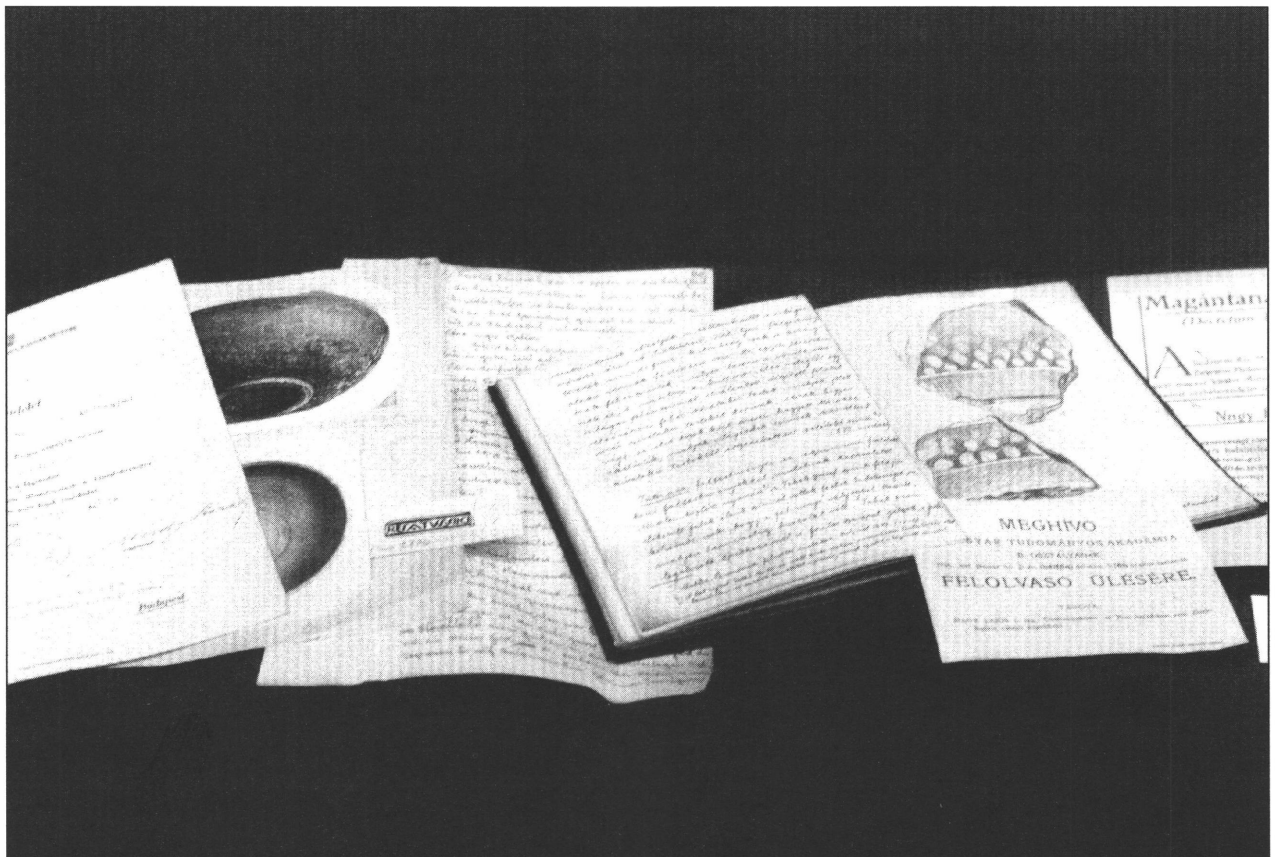
1. kép.

2. kép.

3. kép.

4. kép.